

## Tagovi

[Nekad i danas \(/tag/nekad-i-danas/\)](#)

## Najčitanije

[Hram - bijes ulice i društvena kritika odličnog šibenskog hip hop kolektiva \(/special-report/hram-bijes-ulice-i-drustvena-kritika-genijalnog-sibenskog-hip-hop-kolektiva/\)](#)

prije 1 tjedan

[Grše u Tvornici kulture – žestok trijumf hip hop junaka \(/koncerti/grse-u-tvornici-kulture-zestok-trijumf-hip-hop-junaka/\)](#)

prije 1 tjedan

[Red Hot Chili Peppers najavili novi album pjesmom "Black Summer" \(/vijesti/red-hot-chili-peppers-najavili-novi-album-pjesmom-black-summer/\)](#)

prije 6 dana

## Random

[Vinko Čemeraš & Talvi Tuuli za točno mjesec dana nastupaju u Zagrebu - koncert možete pratiti i online! \(/vijesti/vinko-cemeras-i-talvi-tuuli-za-tocno-mjesec-dana-nastupaju-u-zagrebu-koncert-mozete-pratiti-i-online/\)](#)

prije 9 mjeseci

[Tamikrest se pridružuju impresivnom programu INmusic festivala #15 \(/vijesti/tamikrest-se-pridruzuju-impresivnom-programu-inmusic-festivala-15/\)](#)

prije 1 mjesec

[Otkazan koncert Suicidal Angels i Warbringera \(/vijesti/otkazan-koncert-suicidal-angels-i-warbringera/\)](#)

prije 4 godine

[Jazz je kul: Zvezdan Ružić \(/special-report/jazz-je-kul-zvezdan-ruzic/\)](#)



photo: She Loves Pablo, Vintage Industrial Bar, credit: Filip Bušić

# NEKAD I DANAS: Zagrebačka klubska scena

20.12.2021. 19:33

Share

Tweet

Share

Noćni život grada dobar je pokazatelj stanja njegove kulturne i društvene scene. Gdje ljudi izlaze, što slušaju i kako se oblače može nam otkriti puno o samom stanju društva, trendovima, raznim društvenim pokretima, kulturnom identitetu i duhu vremena u kojem klub postoji. U zagrebačkim klubovima stasale su brojne generacije, a ovo je priča o nekim od najpoznatijih klubova glavnog nam grada nekad i danas.

U pretpandemijskim vremenima zagrebačka klubska scena bila je u punom zamahu. Uz one s dugom tradicijom otvoren je niz novih klubova, a s obzirom na velik interes publike, činilo se da dobrih mjesta za izaći u metropoli nikad dosta. Naš glavni grad ima dugo i bogato nasljeđe klubske scene, dan danas spominju se Kulušić, Zvečka, Blato i Lapidarij, prije malo više od desetljeća borilo se za opstanak Krivog puta, Močvare, a ne toliko davno i Jabuke. Zagrepčani su se oduvijek voljeli dobro provesti, kavane i dvorane na plesnjake su privlačile mnogobrojnu publiku 50-ih i 60-ih godina, a neki od danas poznatih klubova otvorili su svoja vrata 70-ih godina prošlog stoljeća. U tom desetljeću i danas popularni klub KSET postao je centar alternativne scene, a nezaobilazan je bio i najstariji klub u Zagrebu - Saloon. Klub s Tuškanca svoju popularnost održavao je kroz smjene desetljeća, generacija i trendova, a za mnoge je ostao simbolom najboljih provoda i najdražih uspomena iz mladih dana.

Krajem šezdesetih na Jabukovcu je otvoren još jedan legendarni zagrebački klub Jabuka, koji je svoja vrata nakon više od pedeset godina postojanja (prisilno) zatvorio prošle godine. Teško je pobrojati sve "jabučarske" anegdote koje povezuju publiku raznih generacija kroz nekoliko desetljeća. Ovaj specifični prostor bio je sigurna luka obožavateljima underground scene i na trenutak se usprkos svim pravnim zavrzlamama činilo da će opstati zauvijek.

Novi val, svježiji novi glazbeni pravac Hrvatsku i ostatak Jugoslavije zapljusnuo je krajem sedamdesetih. Slušali su se Parafi, Azra, Idoli, Termiti, Haustor, Prljavo kazalište, Zvijezde, Film i drugi, frizure su bile velike, odjeća šarena, a Zagreb je uz Ljubljanu i

Rijeku bio centar novog vala naših prostora. Jedan od klubova čije ime se usko veže za novi val bio je Kulušić. Iako je svoja vrata otvorio još 60-ih godina, slavno doba Kulušića započelo je 1980. godine nakon preuređenja. Kulušić je uskoro postao centar novog vala u Zagrebu, preko dana bio je kafić, a kada je pao mrak mladi željni zabave i dobrih vibracija slijevali su se u Hrvojveu ulicu. U Kulušiću je Azra održala sedam uzastopnih rasprodanih koncerata, a osim njih live albume u klubu su snimili Bijelo dugme, EKV, Buldožer, Film i drugi. Mladi i nepoznati bendovi dobivali su svoju priliku, a osim domaćih bendova tamo su nastupili i neki od velikana tog vremena poput UK Subs, Pixies i Sonic Youth. Krajem osamdesetih klub se suočavao sa sve većim financijskim problemima koji su kulminirali sredinom i krajem devedesetih kada je na poslijetku i zatvoren. Iako su njegova vrata i dalje zatvorena, uspomena na Kulušić i dalje je živa u sjećanju jedne generacije, a za one kasnije postao je svojevrsan mit. Osim Kulušića, 'novovalnu' generaciju obilježio je i nezaobilazni trokut Zvečka – Blato – Kavkaz koji je u samom centru grada bio žila kucavica kulturnog i društvenog života. Još jedno "it" mjesto tog vremena bio je Lapidarij koji je bio smješten u jednom od brojnih zagonetnih podruma zagrebačkog Gornjeg grada. Kulturni Lap bio je jedno od središta urbane scene s bogatim raznolikim programom, koncertima i nezaboravnim disco večerima. Lude osamdesete za sobom su ostavile trag neonske prašine i nostalgije za kojim mnogi tragaju dan danas te su u kolektivnom sjećanju ostale simbol klubske scene koje nijedno desetljeće još u potpunosti nije nadmašilo.

Glazbeni trendovi počeli su se mijenjati devedesetih te su hip-hop, dance i rave glazba stjecali veliku popularnost u cijelom svijetu, a tako i u Hrvatskoj. Partijalo se po klubovima i underground raveovima, Saloon i Jabuka i dalje su držali svoj kulturni status, a neke nove klince dočekao je i klub Aquarius na zagrebačkom Jarunu koji je svoja vrata otvorio 1992. godine. Zagreb je 90-ih postao jedan od centara elektronske scene, a plesalo se u The Bestu i OTV domu (današnji klub Boogaloo). Dobar stari rock 'n' roll nastanio se u danas kulturnom klubu Pračka u Dalmatinskoj ulici, a odlične live svirke mogli ste poslušati u klubu Sax! u Palmotićevoj.

Rock scena koja se na kluskoj razini pomalo uspavala kroz devedesete u kojima su vladali pop, dance i hip hop, nove je "utvrde" dobila na samom kraju desetljeća. Dvije kulturne klubske institucije koje i danas postavljaju standarde; Tvornica kulture i klub Močvara započele su svoju priču. Od tada do danas u oba kluba održano je nebrojeno sati najrazličitijeg programa i nezaboravnih svirki.

Također, u sklopu Centra mladih Ribnjak otvoren je danas nažalost ugašeni klub Purgeraj koji je na svojem vrhuncu bio mjesto pred kojim se tijekom vikenda ili popularnog četvrtka ponekad satima čekalo u redu za upad. Gledajući iz tadašnje perspektive teško je povjerovati da taj nekad 'krcati' prostor danas zjapi prazan. Tih godina izrazito popularno mjesto okupljanja bio je Melin u Tkalči (često je park ispred kluba bio popularniji od njegovog interijera), a kulturni status dobio je i Krivi put u Runjaninovoj koji je u svega nekoliko godina postao jedno od glavnih mjesta okupljanja zagrebačkih alternativaca. Frka s Krivim dogodila se 2011. godine kada im je otkazan najam. Zadnji dan krivog puta nije prošao u tišini. Na zadnjem tulumu se u samom prostoru i obližnjim ulicama okupila tolika količina ljudi da je zbog regulacije gužve bio potreban i dolazak policije. Taj događaj se i danas pamti kao jedan od najvećih zagrebačkih tuluma u posljednjih petnaestak godina. Krivi put je u konačnici premješten svega nekoliko stotinjaka metara dalje, no ovaj prostor i dalje zauzima posebno mjesto u srcu tadašnje mladeži.

Potrebno je spomenuti i jedan od najšarenijih kutaka zagrebačke urbane kulture, a to je kompleks na prostoru nekadašnje tvornice lijekova Medika u koji su se prvi squateri uselili 2008. godine, a do danas je prerastao u meku nezavisnih umjetnika u sklopu koje se nalaze klub Attack, razni ateljei, radionice, galerija, prostori za probe bendova, filmski studio i druge zanimljivosti. Autonomna tvornica kulture Attack koja vodi prostor u nekoliko navrata suočila se sa zatvaranjima, deložacijama, pravnim pritiscima, financijskim tegobama, a u novije vrijeme i s posljedicama potresa i poplave koji su pogodili Zagreb u posljednje dvije godine. Usprkos tome, i dalje 'guraju' svoj raznovrsni program, podržavaju nezavisnu i underground umjetničku scenu koja bi bez ovakvih prostora i potpore bila u još nezavidnijem položaju.

Kao što je spomenuto na početku teksta, u posljednjem desetljeću prije pandemije u Zagrebu je došlo do ponovnog procvata klubova koji su mnogi priželjkivali još od zlatnih osamdesetih. Na alternativnoj i rock sceni uz poznate "igračke" poput Močvare, Tvornice, KSET-a, Jabuke i Pračke otvoreni su Bikers Beer Factory, Spunk, Hard Place i Vintage Industrial Bar u kojem se od samog početka održavaju neki od najboljih klubskih koncerata u gradu. Svaki od njih donio je nešto novo u dotadašnju klubsku ponudu te je, kada se sve zbroji, Zagreb s te klubske strane počeo izgledati poprilično svjetski. Vrijedi još spomenuti i kompleks na mjestu nekadašnje tvornice Katran na čijem prostoru je trenutno aktivno nekoliko klubova, prostora za probe i glazbenih studija, ljubitelji jazza u utočište su našli u Boogie klubu u Margaretskoj ulici, a elektronička glazba nastanila se u klubu Masters i Sirupu (koji je u međuvremenu zatvorio svoja vrata). Ovo, naravno, nisu svi klubovi koji su nekad ispunjavali ili su još uvijek aktualni na zagrebačkoj klubskoj sceni o kojoj se mogu napisati još stranice i stranice, što se ide u prilog njezinom bogatstvu.

Zagrebačka klubska scena u posljednjem desetljeću doživjela je određeni preporod i trenutno može udovoljiti baš svim ukusima publike. Ono što se u ovoj djelatnosti ponavlja kroz desetljeća su nerijetki problemi s pravom na prostor i financijske poteškoće. Jedan od posljednjih primjera je gašenje kulture Jabuke koja je iz svojeg prostora uklonjena nakon više od pedeset godina od kojih su barem dva desetljeća provedena u borbi s Gradom (nedavno je u istom prostoru otvorena "nova Jabuka" klub "Dva osam" koji je svojevrsna programska sljednica starog kluba s "pofriškanim" materijalom). Mnogo kulturnih klubova, za koje bi u trenutku dok su se nalazili na vrhuncu popularnosti to teško bilo zamislivo, ugašeno je na sličan način. Možemo se samo nadati da će sličnih situacija u budućnosti biti što manje jer svaki od spomenutih klubova, ali i brojni drugi, osim mjesta za dobar provod ponekad oslikavaju sliku cijele jedne generacije, njihove priče, snove, želje, stremljenja, a također su često od vitalne važnosti u ulozi pokretača kulturnih inicijativa bez kojih bi mnogi izgubili svoj glas i mogućnost da svojom umjetnošću dotaknu publiku.

Ovaj sadržaj nastao je u sklopu projekta  
"Poticanja novinarske izvrsnosti u 2021. godini"  
Agencije za elektroničke medije.



VIJEĆE ZA ELEKTRONIČKE MEDIJE



**MIRTA KLARIĆ (/AUTORI/MIRTA-KLARIĆ/)**

Urednica odjela razvoja, produkcije i realizacije zabavnog sadržaja



## **NEKAD I DANAS:** **Božićne pjesme**

24.12.2021.

prije 1 mjesec

(</special-report/nekad-i-danas-bozicne-pjesme/>)



## **NEKAD I DANAS:** **Uloga radija u glazbenoj industriji**

22.12.2021.

prije 1 mjesec

(</special-report/nekad-i-danas-radio/>)

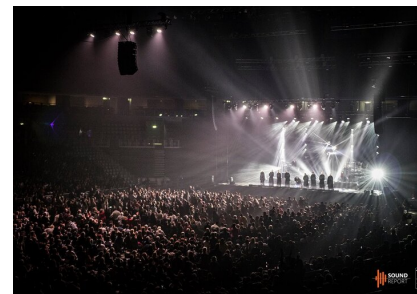


## **NEKAD I DANAS:** **Nosači zvuka**

17.12.2021.

prije 1 mjesec

(</special-report/nekad-i-danas-nosaci-zvuka/>)



## **NEKAD I DANAS:** **Stadionski i veliki dvoranski koncertni spektakli**

14.12.2021.

prije 1 mjesec

(</special-report/nekad-i-danas-stadionski-i-veliki-dvoranski-koncertni-spektakli/>)



[https://www.youtube.com/channel/UCkg\\_Kr4VdUkVreiaRQpV-](https://www.youtube.com/channel/UCkg_Kr4VdUkVreiaRQpV-)

9w)